

ГОРКАВА

Вікторія Юрїївна

УДК 343.139:351.811 (477)

суддя, Печерський районний суд, м. Київ

РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У НІМЕЧЧИНІ

ADMINISTRATIVE OFFENSES IN THE FIELD OF TRAFFIC IN GERMANY

HORKAVA Viktoriia Yuriivna – Judge, Pechersk District Court, Kyiv

У статті аналізується досвід ФРН пов'язаний з розглядом справ про адміністративні правопорушення на предмет його використання в Україні, відносно реформування процедурних аспектів розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху. Досвід Німеччини свідчить, що судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху проводиться тільки в тому випадку, коли правопорушник (зацікавлена особа) вирішує оскаржити рішення органу адміністративної юрисдикції про застосування санкцій. Зі свого боку для унеможливлення затягування правопорушником розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху суди наділені правом змінювати санкції органів адміністративної юрисдикції у бік їх збільшення, крім того суд може перекваліфікувати правопорушення у злочин (під час розгляду справи), за наявності обґрунтованих підстав. Такий підхід німецького законодавця до організації судового процесу та обставин справи змушує правопорушників сплатити штраф у рамках досудового провадження і може бути визнаний прийнятним для України.

* * *

В статье анализируется опыт ФРГ связанный с рассмотрением дел про административные правонарушения на предмет его использования в Украине, относительно реформирования процедурных аспектов рассмотрения дел про административные правонарушения в сфере дорожного движения. Установлено, что в Германии рассмотрение дел об административных правонарушениях в сфере дорожного движения проводится только в том случае, когда правонарушитель (заинтересованное лицо) решает обжаловать решение органа административной юрисдикции о применении санкций. В свою очередь, для предотвращения затягивания правонарушителем рассмотрения дел об административных правонарушениях в сфере дорожного движения суды наделены правом изменять санкции органов административной юрисдикции в сторону их увеличения, кроме того, суд может переквалифицировать правонарушение в преступление (при рассмотрении дела), при наличии обоснованных оснований. Такой подход немецкого законодателя к организации судебного процесса и обстоятельств дела заставляет правонарушителей оплатить штраф в рамках досудебного производства и может быть признан приемлемым для Украины.

* * *

Introduction. The quality of justice depends on the peculiarities of the judicial process, in one way or another the opinion of the population about the judicial system is formed. This fact actualizes the need for research on the organization of court cases in foreign countries. However, it should be noted that a unified conceptual approach to the organization of litigation has not yet been developed. The automatic transfer of one of the world's existing models into the domestic judicial system can hardly be effective: any legal institute must organically fit into the already existing legal system. At the same time, the study of models of organization of trials of progressive European countries is necessary, since some of their elements can be borrowed and implemented in Ukraine today.

The purpose of the paper is the analysis of the peculiarities of consideration of cases of administrative offenses in the field of traffic in Germany.

Results. The experience of Germany shows that judicial review of administrative offenses in the field of traffic is conducted only if the offender (interested person) decides to appeal against the decision of the administrative jurisdiction to apply sanctions. In turn, to prevent the delinquent delinquency of administrative cases in the field of traffic, the courts are empowered to change the sanctions of administrative jurisdictions in the direction of increasing them, in addition, the court may reclassify the offense into a crime (during the case).

Conclusion. The German legislature's approach to the organization of the trial and the circumstances of the case compels the offenders to pay the fine in the pre-trial proceedings. In this regard, the German judicial system is not overloaded with cases of this category, unlike the domestic judicial system.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, адміністративна відповідальність, досвід Німеччини, розгляд справи, сфера дорожнього руху

Ключевые слова: административное правонарушение, административная ответственность, опыт Германии, рассмотрение дела, сфера дорожного движения

Keywords: administrative offense, administrative responsibility, German experience, case review, traffic sphere

ВСТУП

На думку вчених-правознавців, одним із основних елементів, які характеризують правову державу, є такий інститут процесуального законодавства, як судовий розгляд справ. Саме від особливостей судового розгляду залежить якість правосуддя, тією чи іншою мірою формується думка населення про судову систему. Дана обставина актуалізує необхідність проведення досліджень, присвячених організації судових розглядів справ у зарубіжних країнах. Однак слід зазначити, що донині не розроблений єдиний концептуальний підхід до організації судових розглядів. Автоматичне перенесення однієї з існуючих у світі моделей у вітчизняну судову систему навряд чи може бути результативним: будь-який правовий інститут повинен органічно вписатися в уже діючу правову систему. Водночас вивчення моделей організації судових процесів прогресивних європейських країн є необхідним, оскільки окремі їх елементи можуть бути запозичені і впроваджені в Україні вже сьогодні.

Питанням, які стосуються розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху були присвячені праці вітчизняних учених-адміністративістів, зокрема Г. Галімішиної, Г. Голубевої, Т. Гуржія, С. Гусарова, М. Долгополової, В. Доненка, Н. Литвин, О. Литвина, М. Микитюка, Р. Михайлова, В. Новікова, А. Подоляки, В. Развадовського, О. Салманової, А. Собакаря, М. Стоцької, Є. Циби, С. Ширіної, В. Шудрікова, Х. Ярмакі та ін. Але на сьогодні, не зважаючи на чисельні наукові праці, присвячені розгляду справ про адміністративні правопорушення, останні події на Україні та викликаний ними сплеск росту правопорушень у сфері дорожнього руху зумовлює потребу в подальших поглиблених дослідженнях зарубіжного досвіду в даному напрямку.

МЕТА статті – проаналізувати особливості розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху в Німеччині як однієї з найбільш розвинених країн, що входять до складу Європейського Союзу (курс на входження до якого взяла і наша країна).

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання.

РЕЗУЛЬТАТИ

У Німеччині переважна більшість адміністративних правопорушень відбуваються у сфері дорожнього руху. Згідно з нормативним закріпленням адміністративне правопорушення є протиправною, винною дією чи бездіяльністю, склад якої передбачений одним із законів, що допускають у якості покарання адміністративний (грошовий) штраф (ст. 1 OWiG). У німецькій науковій літературі присутня позиція, що адміністративне правопорушення є незаконним діянням, навмисним або вчиненим з недбалості, яке порушує встановлені законодавчими актами вимоги. Відзначимо, що в німецькому адміністративному праві, на відміну від вітчизняного адміністративного права, не

використовується термін «адміністративна відповідальність», є просто «відповідальність». Такий підхід зумовлюється і феноменом «переродження» провадження у справах про адміністративні правопорушення в кримінальне судочинство у процесі розгляду справи судом.

Ми не можемо не погодитися з твердженням, що доктринальне трактування адміністративно-деліктного законодавства ФРН як кримінального права у широкому сенсі зумовлює субсидіарне застосування норм кримінально-процесуального права у провадженні у справах про адміністративні правопорушення, якщо необхідні адміністративно-процесуальні норми у законі не містяться, або існує пряма вказівка на необхідність застосування їх положень. Сучасне адміністративно-деліктне законодавство ФРН є тривірневою системою нормативно-правових актів, що включає в себе законодавчі акти федерального рівня, законодавчі акти земель і правові акти муніципальних утворень. Водночас необхідно підкреслити, що законодавство про адміністративні правопорушення розглядається у Німеччині як кримінальне право у широкому сенсі [3, с. 159]. Історичне походження адміністративних порушень з кримінального права полягає в тому, що всі види порушень у ХХ ст. в європейських державах розглядалися виключно в межах кримінального законодавства. Проте розвиток економіки і сфер активності людини свідчили про неможливість врегулювати відповідальність за всі види порушень механізмами кримінального права з обов'язковим залученням суду, дотриманням принципу змагальності та рівності сторін тощо. Тому одним із кроків у напрямку підвищення ефективності дії кримінального права, належного забезпечення правопорядку і кримінально-процесуальної економії стало виділення деяких діянь (проступків, поліцейських проступків, порушень), які каралися представниками не судової влади, а поліції, тобто адміністративними органами влади. Такі процеси відбулися у праві Німеччини, Швейцарії, Бельгії, Італії та Португалії. У законодавстві цих держав адміністративні делікти є різновидом кримінально-караних дій, які підпадають під дію загальних положень кримінальних законів [1]. Водночас у Німеччині адміністративні порушення є третім різновидом караних дій. На сьогоднішній день відповідальність за адміністративні правопорушення і процедурні аспекти її накладення в Німеччині регулюються різними нормативно-правовими актами. Наприклад, актами, які цікавлять нас в аспекті даного дисертаційного дослідження, є: Закон про адміністративні правопорушення (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten, OWiG); Закон про дорожній рух (Straßenverkehrsgesetz, StVG); Указ про дорожній рух (Straßenverkehrsordnung, StVO); Правила ліцензування дорожньо-транспортного руху (Straßenverkehrs-Zulassungs-Ordnung, StVZO); Каталог грошових штрафів (Bußgeldkatalog-Verordnung, BKatV) та ін.

У разі порушення норм зазначених правових актів на порушника можуть бути накладені такі заходи адміністративного впливу: попередження (зі стягненням «попереджувального грошового штрафу») або без

нього), адміністративний штраф, позбавлення права керування на певний термін, відкликання водійських прав, нарахування штрафних балів (пунктів) до «реєстру Фленсбурга», дані про який зберігаються у Федеральному управлінні автотранспорту Німеччини у Реєстрі відповідності нормам водіння у м. Фленсбурзі (земля Шлезвіг-Гольштейн).

Особливістю провадження, пов'язаного зі справами у сфері дорожнього руху, є те, що органи адміністративної юрисдикції використовують принцип «вільного розсуду» (принцип «можливості»), який впливає на процедуру притягнення порушника до відповідальності та вид адміністративного впливу. Провадження у справах про адміністративні правопорушення складається з двох частин: 1) досудової або, як її ще називають, позасудової; 2) судової (основний процес в суді загальної юрисдикції).

Досудова частина полягає в розслідуванні справи, прийнятті по ній рішення органом адміністративної юрисдикції та оскарженні в рамках досудових процедур. Вона складається з кількох етапів:

1. Порушення справи за фактом адміністративного правопорушення.
2. З'ясування фактичних обставин справи (дізнання).
3. Розгляд справи по суті.
4. Оскарження (опротестування) рішення про накладення адміністративного покарання.

Судова частина полягає в розгляді справи у суді загальної юрисдикції.

Підставами для порушення справи про адміністративне правопорушення є:

а) підозра або наявність сигналу про можливе скоєння адміністративного проступку; безпосереднє виявлення адміністративного проступку посадовою особою у процесі контрольних заходів; виявлення адміністративного проступку іншими суб'єктами – фактична підстава. Як правило, найважливішим джерелом доказів за фактом вчинення адміністративного правопорушення у сфері дорожнього руху є повідомлення (протоколи) поліції (Anzeige). В окремих випадках поліція подає до адміністративних органів лише звіт про подію. Наприклад, коли немає можливості негайно, без додаткової перевірки, визначити чи «має місце» склад адміністративного правопорушення у сфері дорожнього руху;

б) відсутність об'єктивних та суб'єктивних перешкод для порушення адміністративного провадження – формальна підстава. Наприклад, до об'єктивних перешкод можна віднести невідповідність вікового цензу суб'єкта відповідальності. Відповідно до ст. 12 OWiG не визнаються адміністративними правопорушеннями діяння, вчинені особами, які не досягли 14 років, а відповідно до ст. 15, 16 OWiG – діяння, вчинені у стані крайньої необхідності або необхідної оборони. Однією із суб'єктивних перешкод порушення адміністративного провадження є неможливість встановити особу правопорушника;

в) наявність правового акта, який пропонує розглядати даний вид протиправної поведінки як адміністративне правопорушення – нормативно-правова підстава.

Одночасна наявність усіх трьох підстав (фактичної, формальної і нормативно-правової) тягне за собою

початок провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху.

За дрібні (малозначні) адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху передбачено «попередження». Органи адміністративної юрисдикції мають право видавати правопорушнику попередження. Попередження може видаватися як із накладенням стягнення (у розмірі від 5 до 55 євро), так і без нього.

Якщо фіксується більш серйозне адміністративне правопорушення (несуттєві порушення швидкості, порушення порогу 0,5 проміле (рівень алкоголю у крові), проїзд на червоне світло, порушення правил дорожнього руху на автомагістралях тощо) і попередження не може бути винесено у зв'язку з тим, що воно не є незначним, органи адміністративної юрисдикції відправляють порушнику «штрафне повідомлення». Адміністративні правопорушення, за які порушник отримує «штрафне повідомлення» перераховані у каталозі по штрафах («штрафний каталог»).

У разі порушення правил дорожнього руху поліція використовує у своїй діяльності два каталоги: Каталог з адміністративними санкціями, що доповнює закон, в якому врегульовані питання навчання, кваліфікації та допуску водіїв до керування транспортними засобами з перевезення людей і вантажів, і Каталог грошових штрафів, який і є основним, і в якому перераховані склади всіх інших адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху та санкції за них. Тобто у цьому каталозі систематизовані всі можливі обставини порушень ПДР тощо. Система штрафів побудована за принципом ступеня впливу порушення правил на безпеку руху: чим більша загроза для безпеки руху існує в результаті порушення, тим серйозніше покарання і більший штраф [3, с. 164-165]. У каталозі вказані стандартні тарифи на суму штрафів за найбільш часті порушення, а також відзначається, за які правопорушення передбачене позбавлення права керування транспортним засобом, встановлений період такого позбавлення, вказані штрафні бали (пункти) за порушення. Відзначимо, що після 2002 р. відбулася уніфікація німецького законодавства у даній сфері і до каталогу почали включати також стандартні тарифи штрафів за попередження. У каталозі вказані стандартні штрафні ставки за порушення у сфері дорожнього руху. Вони допускаються лише за недбалості, за нормальних обставин. В інших випадках вони можуть бути або посилені (за наявності намірів дій, наміру), або знижені – у разі наявності особливих пом'якшуючих обставин.

Німецький досвід адміністративних правопорушень у сфері дорожнього руху свідчить про те, що більшість із них належить до сфери дії повідомлень про накладення грошового штрафу – «штрафних повідомлень». Штрафне повідомлення про накладення штрафу та інших (додаткових) заходів адміністративного впливу надсилається відповідній особі, якщо розслідування, проведене адміністративним органом, показало, що мав місце факт вчинення правопорушення, правопорушення було незначним, встановлено особу, яка вчинила правопорушення, або особу, яка підозрюється в його вчиненні (власник автотранспортного засобу). Згідно із законом штрафне повідомлення повинно містити інформацію наступного ха-

рактеру: дані про відповідну особу, опис діяння, пред'явленого відповідній особі, докази і суму штрафу.

На практиці зустрічаються непоодинокі випадки, коли штрафне повідомлення виявляється неефективним, оскільки містить недоліки у змісті. Однак рішення про накладення штрафу виявляється неефективним лише тоді, коли дефекти є особливо серйозними. Якщо особа правопорушника не буде правильно ідентифікована у штрафному повідомленні, то це призведе до того, що повідомлення про штраф стане неефективним (якщо, звісно, відповідна особа не може бути надійно ідентифікована, виходячи з іншої інформації, зазначеної в штрафному повідомленні). Зауважимо, що описки в ППБ відповідної особи, незначні помилки в позначенні місць розташування, номерних знаків або часу вчинення злочину не вважаються в Німеччині серйозними. Такий стан справ призводить до того, що важливою стадією у провадженні у справі про адміністративні правопорушення є з'ясування, за можливості, всіх обставин адміністративного правопорушення, що полягає у встановленні наявності чи відсутності переконливих доказів, що підтверджують адміністративно-протиправний характер діяння. Якщо зацікавлена особа вважає, що переконливі докази у штрафному повідомленні відсутні, то вона може його оскаржити протягом двох тижнів після отримання.

Можливість оскарження штрафного повідомлення є правом зацікавленої особи, вона може його оскаржити в будь-якому випадку, навіть з метою «затягування» розгляду справи. Але тут слід враховувати той факт, що не у всіх випадках оскарження матиме позитивний ефект. Якщо справа згодом буде направлена до суду, то суддя може змінити санкцію за вчинене правопорушення у бік її збільшення або навіть перекваліфікувати правопорушення на злочин (якщо докази для цього будуть виявлені в ході судового розгляду).

Оскарження відбувається письмово або під запис в органі адміністративної юрисдикції, який наклав на зацікавлену особу стягнення. Законодавець не покладає на правопорушника обов'язок чимось обґрунтувати свій протест, але у німецькій науковій літературі підкреслюється доцільність такого кроку, оскільки орган адміністративної юрисдикції буде перевіряти обґрунтованість накладення стягнення. Слід зазначити, що термін подачі заперечення починає спливати, як тільки штрафне повідомлення надходить у поштове відділення або поміщається у поштову скриньку одержувача за місцем його проживання.

Задokumentоване оскарження має надійти до органу адміністративної юрисдикції, який направив лист, протягом встановленого двотижневого періоду. Водночас зацікавленій особі недостатньо направити заперечення у встановлений термін, потрібно зробити так, щоб орган адміністративної юрисдикції отримав це оскарження у двотижневий термін.

Якщо оскарження (апеляція) проти санкцій штрафного повідомлення буде подана у встановлений двотижневий термін, орган адміністративної юрисдикції, який направив штрафне повідомлення, може санкціонувати подальші розслідування адміністративного правопорушення, витребувати необхідну йому інформа-

цію від інших органів для цілей перевірки тощо. Орган адміністративної юрисдикції також надає зацікавленій особі можливість надати коментарі, факти та подати докази, які мають відношення до правопорушення.

Таким чином, результатами розгляду справи по суті є:

- прийняття рішення про накладення такого покарання як попередження або попередження зі стягненням грошової суми у разі вчинення незначного правопорушення;
- прийняття рішення про накладення адміністративного штрафу;
- виконання рішення про накладення адміністративного штрафу за відсутності протесту або скарги;
- припинення провадження у справі, у разі відсутності переконливих доказів, що підтверджують протиправний характер діяння;
- з'ясування обставин, що перешкоджають порушенню або подальшому ходу провадження у справі;
- виявлення в діянні ознак злочину з передачею справи по підвідомчості.

Така схема зберігається у тому випадку, якщо від учасників провадження не надходить заперечень з приводу правомірності застосовуваних до них заходів адміністративного впливу або заходів, що застосовуються у процесі дізнання. У разі ж незгоди одного або декількох учасників провадження у справі про адміністративне правопорушення з рішенням компетентного органу, проводиться додатковий процес, пов'язаний з оскарженням (опротестуванням) рішення про накладення адміністративного штрафу [2, с. 101], що вимагає проведення додаткового розслідування.

За результатами перевірки орган адміністративної юрисдикції може встановити, що зацікавлена особа не винна у вчиненні правопорушення. В даному випадку відбувається скасування прийнятого раніше рішення органу адміністративної юрисдикції, у випадку здійсненої раніше оплати будуть повернуті суми адміністративного штрафу, вилучені предмети (об'єкти), грошові суми. Якщо після проведення додаткового розслідування орган адміністративної юрисдикції приходять до висновку про те, що зацікавлена особа все-таки винна у вчиненні правопорушення, й підстави для скасування штрафу відсутні, то він направляє всі матеріали по справі до суду загальної юрисдикції через державного обвинувача (прокурора).

Після отримання матеріалів прокурор проводить перевірку стосовно наявності достатніх доказів для ініціації судового розгляду. Якщо матеріалів у справі у сфері дорожнього руху мало або вони викликають обґрунтовані сумніви, то прокурор або зупиняє провадження, або проводить подальше розслідування. Наявність справи у прокурора до її передачі в суд у німецькій науковій літературі іменується «проміжним провадженням». Підкреслимо, що повторні розслідування, які проводяться як органами адміністративної юрисдикції, так і прокуратурою в ході проміжного провадження, є вкрай рідкісними. Справа, зазвичай, передається прокурором відразу до суду без проведення такого розслідування, оскільки штрафне повідомлення вже містить всю інформацію і докази, необхідні для винесення рішення судом.

У разі отримання справи про адміністративне пра-

вопорушення у сфері дорожнього руху суд визначає дату судового розгляду. На призначений час для проведення основного слухання запрошуються свідки, які перераховані в штрафному повідомленні. Наприклад, свідками в обов'язковому порядку виступають поліцейські, які протоколювати факт скоєння дорожньо-транспортної пригоди після їх виклику на місце події, у тому випадку, якщо такий виклик мав місце. На судові засідання запрошується прокурор, зацікавлена особа, її офіційний захисник – адвокат.

Основним слуханням є публічне судові слухання, у ході якого аналізуються й розглядаються різні докази, наприклад, шляхом заслуховування свідків. Штрафне повідомлення слугує основою процедури, оскільки воно описує зацікавлену особу і передбачуване правопорушення. У ході розгляду справи суд не обмежений рамками штрафних санкцій, зазначених у штрафному повідомленні. Тобто на практиці існують непоодинокі випадки, коли суд призначає порушнику більш сувору санкцію, ніж та, яка оскаржувалася в штрафному повідомленні. Зазвичай це відбувається через те, що під час основного слухання на розгляд судді виносяться нові обставини у справі, не зазначені у штрафному повідомленні, і які обтяжують вину зацікавленої особи. Наприклад, свідчення свідків або свідчення самої зацікавленої особи дають судді привід прийти до висновку, що правопорушення було абсолютною навмисним, а не з необережності.

Особливістю німецького законодавства та підходу до розгляду адміністративних правопорушень (як загалом, так і відносно сфери дорожнього руху) є те, що суд не зобов'язаний розглядати діяння, позначене у штрафному повідомленні, як адміністративне правопорушення. Якщо суд вирішить, що має місце не правопорушення, а злочин, він буде розглядати вчинене діяння як злочин на підставі норм КПК ФРН (Strafprozessordnung, StPO). У випадку зміни юридичної точки зору (зміна кваліфікації діяння) суд зобов'язаний проінформувати про це зацікавлену особу (видати повідомлення), щоб у неї була можливість забезпечити собі захист. Після отримання повідомлення зацікавлена особа набуває правового статусу обвинуваченого. Судовий процес після цього може бути перерваний, якщо суд визнає це необхідним або якщо цього зажадає обвинувачений, який після зміни свого статусу наділяється таким правом.

Як ми вже відзначили, якщо зацікавлена особа отримує правовий статус обвинуваченого, то норми Закону про адміністративні правопорушення більше не будуть поширюватися на особливості судової процедури. Однак зібрані докази під час судового процесу у присутності зацікавленої особи до видачі їй повідомлення, можуть бути використані у подальшому, якщо судовий процес був проведений згідно загальних правил без використання спрощеного способу отримання доказів.

Відзначимо, що згідно зі ст. 73 OWiG зацікавлена особа зобов'язана з'явитися на основне слухання. На прохання зацікавленої особи суд може звільнити її від цього обов'язку, якщо вона повідомила суд, що її присутність не є обов'язковою для з'ясування істотних аспектів у справі на основному слуханні. Водночас якщо суд звільнив зацікавлену особу від обов'язку

з'явитися особисто, її може представляти адвокат за дорученням. Зі свого боку за окремими категоріями справ суд не дає дозволу зацікавленій особі бути відсутньою на основному слуханні. Наприклад, справи, пов'язані з порушенням швидкісного режиму, їзда на червоне світло тощо зобов'язують зацікавлену особу бути присутньою особисто у суді на основному слуханні, оскільки може виникнути необхідність зіставлення зацікавленої особи з фото порушника, зафіксованим дорожніми камерами в автоматичному режимі.

Основне слухання може бути проведено за відсутності як зацікавленої особи, так і адвоката. Однак, якщо зацікавлена особа не з'явилася на основне слухання, не маючи на руках дозволу на звільнення від даного обов'язку, суд без проведення основного засідання по даній справі відхиляє подану апеляцію на штрафне повідомлення та припиняє провадження. Рішення суду оскарженню не підлягає.

Під час судового розгляду суддя може припинити провадження, якщо вважає, що мало місце дрібне адміністративне правопорушення у сфері дорожнього руху. Водночас повинні дотримуватися дві умови: по-перше, від прокуратури є офіційна заява про те, що їх представник не буде приймати участі в судовому розгляді; по-друге, сума штрафу у штрафному повідомленні не перевищує 200 євро. За припинення провадження всі судові витрати бере на себе держава. У будь-яких інших випадках фінансовий тягар повністю лежить на зацікавленій особі.

Згідно із проаналізованою нами практикою судових розглядів припинення проваджень пов'язано, найперше, з відсутністю свідків (через неявку свідків до суду) у справах в сфері дорожнього руху, на яких загалом і базувалося обвинувачення. У таких випадках німецький законодавець вважає зацікавлену особу невинною. Відзначимо, що така особа може бути зацікавлена у доведенні судового розгляду до кінця з винесенням виправдувального вироку.

Винесення виправдувального вироку веде до того, що державна скарбниця також бере на себе витрати, понесені зацікавленою особою у разі найму адвоката, витрати, пов'язані з її присутністю в суді (витрати на квитки, бензин для автомобіля тощо), відсутністю на роботі тощо. Такий підхід німецького законодавця привів до того, що судді зацікавлені у закритті проваджень більше, ніж у винесенні виправдувальних вироків, що сприяє не тільки якісному підходу суддів до своєї роботи, а й дозволяє не затягувати судовий процес. Підкреслимо, що за припинення провадження, на яке погодилася зацікавлена особа, остання, у подальшому, не матиме можливості заявити про свою зацікавленість у винесенні судом виправдувального вироку.

Якщо суд виносить обвинувальний вирок, то зацікавлена особа отримує повідомлення про вирок і запит про сплату штрафу і всіх процесуальних витрат, понесених судом і органом адміністративної юрисдикції. У Німеччині відсутнє адміністративне оскарження постанов суду про накладення штрафу. Надалі рішення судів підлягають оскарженню у ревізійному (касаційному) порядку.

ВИСНОВКИ

Отже, досвід Німеччини свідчить, що судовий

розгляд справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху проводиться тільки у тому випадку, коли правопорушник (зацікавлена особа) вирішує оскаржити рішення органу адміністративної юрисдикції про застосування санкцій. Зі свого боку для унеможливлення затягування правопорушником розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері дорожнього руху суди наділені правом змінювати санкції органів адміністративної юрисдикції у бік їх збільшення, крім того суд може перекваліфікувати правопорушення у злочин (під час розгляду справи) за наявності обґрунтованих підстав. Такий підхід німецького законодавця до організації судового процесу та обставин справи змушує правопорушників сплатити штраф у рамках досудового провадження. У зв'язку з цим судова система Німеччини не перевантажена справами даної категорії, на відміну від вітчизняної судової системи.

Список використаних джерел

1. Банчук А. Право об административных нарушениях: опыт стран Западной и Восточной Европы, требования Европейского Суда по правам человека и стандарты Совета Европы. URL: [http://www.pravo.org.ua/files/](http://www.pravo.org.ua/files/administr/covv/banchuk_pravo_adm_porush_rus.pdf)

[administr/covv/banchuk_pravo_adm_porush_rus.pdf](http://www.pravo.org.ua/files/administr/covv/banchuk_pravo_adm_porush_rus.pdf)

2. Гаврилова Л.В. Административно-деликатное законодательство Федеративной Республики Германии: становление, развитие и современное состояние: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Тюмень, 2003. 203 с.

3. Майле А.Д., Старостин С.А. Особенности германского административно-деликтного законодательства. Вестник Университета имени О.Е. Кутафина (МГЮА), 2018. № 1. С. 158–166.

References

1. Banchuk A. The right to administrative violations: the experience of countries of Western and Eastern Europe, the requirements of the European Court of Human Rights and the standards of the Council of Europe. URL: http://www.pravo.org.ua/files/administr/covv/banchuk_pravo_adm_porush_rus.pdf. (in Russian)

2. Gavrilova L.V. Administrative and delicate legislation of the Federal Republic of Germany: formation, development and current state: dis. ... cand. law sciences: 12.00.14. Tyumen, 2003. 203 p. (in Russian)

3. Maile A.D., Starostin S.A. Features of the German administrative-tort legislation. Bulletin of the University after O.E. Kutafin (Moscow State Law Academy), 2018. № 1. pp. 158-166. (in Russian)